

Múrurin ikki umbyggjast til brúksbygning:

Skal varðveitast í verandi líki

Endalig avgerð er nú tikin um framtíðar varðveitingina av Kirkjubómúrinum. Ivan Johannesen, landsstýrismaður í mentanarmálum, hevur gjørt av, at spurningurin um varðveitsluna av Múrinum verður loystur við eini ætlan í tveimum stigum, stendur í tíðindaskrivi frá landsstýrismanninum

Eftir at lögmaður tann 8. desember í fjør staðfesti, at Múrin er eitt friðað fornminni, hevur spurningurin um framtíðar varðveitsluna av Kirkjubómúrinum verið til viðgerðar í Undirvísing- og mentamálastýrinum. Viðgerðin er nú liðug, og Ivan Johannesen, landsstýrismaður í mentanarmálum, hevur í dag gjørt av at áleggja Føroya Fornminnis-savni sum skjótast:

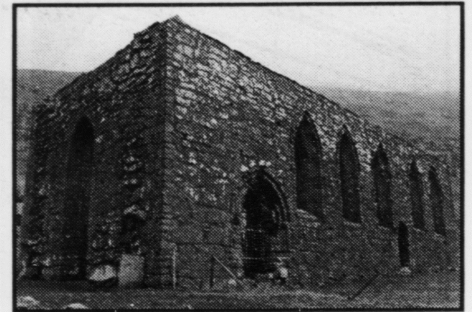
- at seta bráðfeingis verndartiltøkini, sum Føroya Fornminnisavni áður hevur mælt til, í verk,
- at seta arbeidshólk at fyrireika hugskotskapping við tí endamáli at finna fram til eina varandi loysn av verndar-spurninginum í sambandi við Kirkjubómúr-in.

Avgerð landsstýrisins byggir á tilráðing frá Føroya Fornminnisavni og savnsins sakkønu ráðgevarum, á lögtingslóg um friðan av fornminnum, á tilmæli, dagfest 25.11.1997, hjá Fornminnisnevndini til lógmans at staðfesta, at Múrin er friðaður og á staðfesting lógmans, dagfest 8.12.1997 av tilmælinum hjá Fornminnisnevndini. Fornminnisavnið hevur í sambandi við tað trupla málið um varðveiting av Múrinum leitað sær hjálp frá fornminnamyndugleikum í Danmark og Noregi. Antikvariska viðgerðin av málinum um Kirkjubómúr-in er farin fram í einum arbeidshólki við umboðum fyrinevndu myndugleikar og Konservatorskúlan í Keypmannahavn. Um Múrin skal verða varðveittur sum tað ektaða – originala – miðaldarminni, hann er,

eigur sambært tey sakkønu at verða farið fram soleiðis í tveimum stigum:

Fyrsta varðveitingarstig: Tryggingar- og konserveringstiltøk eiga at verða sett í verk sum skjótast at fasthalda Múrin í tí líki, hann nú er. Hetta tiltakið fevnir um tryggingar- og konserveringstiltøk, ið eru ætlað at fara fram yvir eitt áramál og verða byrjað við, at ein bráðfeingisverja verður sett yvir múrkrununa við tí endamáli at forða regni og vindi og harvið fremja neyðuga spakuliga turking av múrverkinum, at stuðla leysum pørtum av múrinum og harumframt at bera arbeidspallar. Visindaligar rannsóknir verða framhaldandi gjørdar.

Annad varðveitingarstig: Við hugskotskapping eigur at verða funnið fram til eina varandi loysn á verndar-spurninginum, soleiðis at



Múrin verður vardur móti framhaldandi niðurbrotning frá veðurlagnum í eini óavmarkaðari framtíð. Til formgeving av **endaligum** verjutiltøkum yvir og kring Kirkjubómúr-in hevur landsstýrismaðurin tikið undir við tilmælinum um at skrivað verður út **hugskotskapping**, grundað á krøv, ið eru sett av fornminnamyndugleikum. Fornminnisavnið og sakkønu tess eru fullvís í, at tað ber til at útforma varandi verjutiltøk, sum verja múrin uttan at skemma hann ella umhvørvið.

Í sambandi við avgerðina um Kirkjubómúr-in hevur landsstýrismaðurin samstundis gjørt av ikki at geva loyvi til verkætlan hjá einum sjálvbodnum áhuga-

bólki v/ J. P. Gregoriussen o.ø., um umbygging av Kirkjubómúrinum. Fornminnisavnið og sakkønu tess hava mælt frá at geva loyvi til verkætlanina hjá sjálvbodna áhugabólkinum (Verkætlan 97). Tey sakkønu hava ta áskoðan, at ætlanin hjá áhugabólkinum at umbygja Múrin til ein brúksbygning fyri tað fyrsta stríðir ímóti lógini um friðan av fornminnum. Fyri tað annað hevði ætlanin verið til skaða fyri Múrin sum fornminni. Undirvísing- og mentamálastýrið tekur undir við sjónarmiðunum hjá Fornminnisavninum og tess sakkønu. Avgerðirnar eru fráboðaðar viðkomandi pørtum og stovnum, stendur í skrivi frá Ivan Johannesen, landsstýrismanni.

Páll Patursson frá sjálvbodna áhugabólkinum:

Ætlanin hjá Fornminnis-savninum eitt skrímsl

Síðsta orðið er ikki sagt enn um framtíðina hjá Múrinum í Kirkjubø, hóast Landsstýrið hevur tikið eina endaliga avgerð. Í Kirkjubø harmast tey um avgerðina og eru sannførd um, at hon ikki als ikki fer at rigga

TURID KJØLBRO

Endalig avgerð er nú tikin um framtíðar varðveitingina av Kirkjubómúrinum. Tað er landsstýrismaðurin í mentamálum, Ivan Johannesen, sum hevur gjørt av, at varðveitslan verður loyst í tveimum stigum. Tað førir við sær, at verkætlanin hjá sjálvbodna áhugabólkinum við J. P. Gregoriussen, arkitekti, á odda, sum varð kunnigjörd í januar í fjør, verður ikki gingin á móti.

Páll Patursson, bóndi í Kirkjubø, er ein teirra, ið hevur sitið í sjálvbodna áhugabólkinum. Bólkurin hevur í brævi til landsstýrismannin í mars í ár mælt til at seta ætlanina í verk.

– Mær hevur ongandið dámað ætlanina hjá Fornminnisavninum. At klæða Múrin í eina slíka konstruksjón verður ikki gott og tað fara teir heilt vist at angra. Vit høvdu eina góða, reint føroyska verkætlan, ið loysir allar trupulleikarnar í Múrinum. Men vit virða, at

tað eru myndugleikarnir, ið ráða, sigur Páll Patursson.

Í tveimum

Ætlanin, ið landsstýrismaðurin í mentamálum nú fer at seta í verk, er í tveimum stigum. Í fyrstu atlugu verða bráðfeingis verndartiltøk sett í verk, sum Føroya Fornminnisavni hevur mælt til, og í aðru atlugu verður ein arbeidshólkur sett at fyrireika hugskotskapping við tí endamáli at finna fram til eina varandi loysn. Avgerðin úr Landsstýrinum byggir á tilráðing frá Føroya Fornminnisavni og sakkøna ráðgevarum, Danmark og Noregi.

– Okkara verkætlan byggir eisini á sakkøna ráðgeving, bæði føroyska, íslenska, dansk og norska. Vit hava tosað við nógva fólk, til dømis íslenska arkitektin, Tórstein Gunnarsson, sum hevur staðið fyri umvælingini av eldri bygningum í Íslandi og danan Exner, ið hevur staðið fyri umvælingini av Kolding

Hus. Og okkara ráðgevarar siga tað øvugt av tí hesir siga. Tað verður bara pástandur ímóti pástandi.

Tað er einki dúlsmál, at undanfarni landsstýrismaðurin í mentamálum, Sámal Petur í Grund, gjørdist rættiliga hugtíkin av verkætlanini hjá áhugabólkinum í Kirkjubø og enná ásetti ein dag, tá ið ætlanin kundi verða liðug. Nevniliga til 1000 ára hátíðarhaldið fyri kristnanini av Føroyum.

– Hann dugdi at siggja tað skilgøða í okkara ætlan. Tað er ikki satt, sum tað verður sagt í endaligu avgerðini hjá hesum landsstýrismanninum, at okkara ætlan skaðar Múrin. Hon nemur als ikki við Múrin. Sum eg dugi at siggja, verða teir noyðdir at bora tvørtur í gjógvum Múrin fyri at leggja hesa konstruksjónina á og tað nertir sanniliga Múrin. Teir mótsiga sær sjálvum alla tíðina, sigur Páll Patursson.

Fornminnisavnið og sakkønu tess hava mælt frá at

geva loyvi til verkætlanina hjá áhugabólkinum í Kirkjubø, har Múrin verður bygdur um til brúksbygning. Sambært teirra sannføring stríðir tað ímóti lógini um friðan av fornminnum og tað fer eisini at skaða Múrin sum fornminni.

– Múrin hevur verið brúktur fyrr. Nógvir lutir, sum eru í Kirkjubø og aðra staðni, stava frá Múrinum og teir eiga at koma aftur í Múrin. Tað er vanvirðiligt, at til dømis Kirkjubøstólar-nir, sum koma aftur til Føroya í ár, skulu í eitt trota-búgv av einum møblahandli í vørðveitslu. Tað er í øllum førum ikki eitt virðiligt stað. Lutirnir eiga at vera har, teir eiga heima og vit kunnu ikki góðtaka annað, sigur Páll Patursson.

Kapping

Hóast landsstýrismaðurin í mentamálum hevur tikið eina endaliga avgerð, hava kirkjubólkið ikki mist vónina um, at teirra verkætlan kemur fram í ljósmála aftur. Áhugabólkurin ætlar sær at taka lut í hugskotskappingini við verkætlanina.

– Vit hava broytt hana eitt sindur, síðani hon varð lögð fram alment og tað er eftir ynski frá ymsum fólk. Tað



Seinasta orðið er ikki sagt í drúgva kjakinum um framtíðina hjá Múrinum í Kirkjubø. Hóast áhugabólkurin úr Kirkjubø hevur tapt í fyrsta umfari, heldur hann á at stríðast, sigur Páll Patursson

sum kann tykjast lógið er, at tað er eingin, ið setir spurnartekin til ætlanina hjá Fornminnisavninum, men bara okkara. Hvør sigur, at teirra ætlan heldur í øllum veðri. Sum eg dugi at siggja, skulu fleiri hundrad plátur leggjast á Múrin og fáa vit eina ódn sum í 1988, kann eg ikki fmynda mær, at konstruksjónin fer at halda. Ein slík ódn kann koma aftur, nær tað skal vera. Vit eiga bara ein Múr og dettur hann niður, fæst hann ikki aftur, sigur Páll Patursson.

Síðsta orð ikki sagt

Kjakið um framtíðina hjá Múrinum í Kirkjubø, mætasta fornminnin í landinum, er ikki av enn hóast landsstýrismaðurin í mentamálum hevur tikið eina endaliga avgerð.

– Mær kunnugt skal

Fornminnisavnið hava loyvi frá ymskum myndugleikum, skal teirra ætlan setast í verk, sóknini, friðingarnevndini, og øðrum, og mær vitandi er eingin fyrispurningur komin, sigur Páll Patursson.

– Hóast vit virða, at mentamálaráðharrin ræður, er síðsta orð ikki sagt í hesum mali enn. Eg kundi hugsað mær, at ein ógegnir nevnd varð sett, sum setti spurningar fram til báðar partar, áðrenn farið verður undir hesa ætlanina. Hon kundi verið mánnað av føyroyingum, verkfrøðingum, arkitektum, arkeologum og øðrum og á tann hátt kundi vit fingið svar uppá nógvar spurningar. – ikki minst til hatta skrímslið av eini konstruksjón, ið ætlanin er at leggja á Múrin, sigur Páll Patursson at enda í viðtali.